
MARIO BANOŽIĆ Ministar obrane Republike Hrvatske o nabavi vozila Bradley

Konačna američka ponuda stigla tek krajem studenoga 2021. godine

Str. » 4. i 5.



MARIO BANOŽIĆ Ministar obrane za naš list o ponudi i procesu nabave borbenih oklopnih vozila

Konačna američka ponuda je krajem studenoga 2021.

Tek dostavom američke ponude imali smo službeni dokument koji se mogao stručno analizirati kako bi se utvrdili svi elementi potrebni za donošenje odluke. Važno je procijeniti iznos daljnjih ulaganja za modernizaciju, kao i mogućnost nabave rezervnih dijelova

Zlatko CRNČEĆ

Ministar obrane Mario Banožić u razgovoru za naš list govori o ponudi o procesu nabave borbenih oklopnih vozila Bradley koje Sjedinjene Države kroz izravne pregovore nude Hrvatskoj. Zbog čega je došla u pitanje nabava Bradleyja iako je ona bila predviđena Planom rada Vlade za razdoblje 2020. - 2024. koji je usvojio Sabor? Da je to siguran posao govorio je i premijer Andrej Plenković na stadionu u Kranjčevićevoj još 28. svibnja prošle godine.

Opremanje borbenim vozilima pješništva Bradley je u Programu Vlade Republike Hrvatske za razdoblje od 2020. do 2024. godine. Na temelju pregovora s američkom stranom prema kojima je bilo predviđeno da se od 84 donirana vozila verzija M2A2 ODS njih 14 obnovi i zadrži u postojećoj konfiguraciji, a 62 vozila modernizira na inačicu A3 (58 kom. M2A3 i 4 kom. M3A3), dok bi se preostalih osam vozila koristilo za pričuvne dijelove.

U listopadu 2020. godine američka strana obavijestila nas je o nemogućnosti modernizacije vozila na razinu A3 zbog nestašice ključnih komponenti i zaprimili smo preporuku da se opremimo vozilima M2A2 ODS. Nakon toga nastavljeni su pregovori o mogućoj nabavi tih vozila i iz Ministarstva obrane upućen je zahtjev za ponudu vozila razine M2A2 ODS. To nije predstavljalo preuzimanje obveza za kupnju, nego je predstavljalo traženje dodatnih podataka ključnih za daljnje analize prije donošenja odluke. Nakon toga Ministarstvo obrane izradilo je detaljnu analizu koja je pokazala rizike u budućoj održivosti ovoga projekta. To je uobičajena procedura prije donošenja odluke o ulaganju u takve kapitalne projekte. Stoga ne možemo govoriti da je nabava ovoga sustava dovedena u pitanje, nego je u tijeku raščlamba svih bitnih elemenata potrebnih za donošenje odluke.

Pregled svih stavki

Premijer Plenković rekao je u četvrtak da Vlada želi provjeriti »sve do najsitnijeg detalja« kada je u pitanju nabava oklopnih vozila. Cijeli je posao započeo još 2017. Zbog čega se detalji provjeravaju tek sada, samo koji tjedan prije isteka roka za američku ponudu?

- U navedenom zahtjevu za ponudu za opremanje vozilima M2A2 ODS zatražili smo da nam američka strana

dostavi LOA-u do sredine kolovoza 2021. godine. Američka ponuda (LOA) dostavljena je krajem studenoga 2021., a rok prihvaćanja ostao je 30. siječnja 2022. godine. Tek dostavom američke ponude imali smo službeni dokument koji se mogao stručno analizirati kako bi se utvrdili svi elementi potrebni za donošenje odluke.

O kojim se detaljima radi?

- Radi se o pregledu stavki vezanih uz isporuku robe i usluga, predviđenu dinamiku isporuke, otplatni plan, kao i pitanja i rizike vezane uz dugoročnu održivost vozila. Napominjem kako Bradley vozila smatramo kvalitetnim i potrebnim. Važno je procijeniti iznos daljnjih ulaganja za modernizaciju, kao i mogućnost nabave rezervnih dijelova kojima bi se osigurala njihova dugoročna održivost za sljedeća dva ili tri desetljeća.

Ako bi se ipak prihvatila američka ponuda, kada bi HV mogao početi upotrebljavati ova oklopna vozila?

- Isporuka 62 vozila Hrvatskoj vojsci bila bi sukcesivna, počevši od 2024. godine i završeno krajem 2026. godine.

Predsjednik Zoran Milanović istaknuo je da postoji opcija da bi se išlo u sporazum s jednim njemačkim proizvođačem borbenih oklopnih vozila. Je li to istina i ako jest, koji se uvjeti nude?

- Osim borbenih vozila pješništva Bradley, niti jedna druga opcija do sada se nije razmatrala niti je bilo službenih upita prema proizvođačima.

Poremećaj na tržištu

Zbog čega je i kada američka strana donijela odluku da Hrvatskoj ponudi stariju verziju Bradleyja?

- Informacijom dobivenom od američke strane u listopadu 2020. godine, obaviješteni smo o nemogućnosti modernizacije vozila na razinu A3 zbog nestašice ključnih komponenti. Prema njihovom obrazloženju do nestašice komponenti došlo je zbog poremećaja na tržištu i problema u gospodarstvu prouzročeni pandemijom COVID-19.

Je li istina da vojni vrh smatra da treba

Informacijom dobivenom od američke strane u listopadu 2020., obaviješteni smo o nemogućnosti modernizacije vozila na razinu A3 zbog nestašice ključnih komponenti

prihvatiti američku ponudu s M2A2 ODS verzijom?

- Prema informacijama koje sam dobio, Glavni stožer Oružanih snaga i Hrvatska kopnena vojska smatraju da borbeno vozilo pješništva Bradley M2A2 ODS zadovoljavaju potrebe Oružanih snaga o čemu mi je načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga admiral Robert Hranj dostavio dva vojna savjeta. U prvom, koji sam dobio prije godinu dana, istaknuta je potreba za nabavom vozila Bradley. Početkom ove godine admiral Hranj mi je uputio novi vojni savjet u kojem predlaže nabavu Bradleyja iz aktualne ponude američke strane, jer smatra da ona, bez obzira na spuštanje razine opremljenosti, i dalje udovoljava našim zahtjevima

i potrebama. No, u istom vojnom savjetu admiral Hranj ističe kako prepoznaje da postoje rizici vezani za održavanje vozila i opreme, a zbog njihove starosti i tehnologije

Osim borbenih vozila pješništva Bradley, niti jedna druga opcija do sada se nije razmatrala, niti je bilo službenih upita prema proizvođačima

koja je u njih ugrađena. Isto tako u tom vojnom savjetu je navedeno ako se ne prihvati ova ponuda koja je po procjeni jedina realno dostupna da je potrebno definirati drugu opciju razvoja sposobnosti kopnene vojske. U demokratskim društvima vrlo je jasno tko donosi odluke za ovakve vrste nabave i tko snosi odgovornost za iste. Zato ćemo vrlo pažljivo, studiozno i isključivo u interesu Republike Hrvatske okončati ovaj proces.

Spominje se tvrtka »Duro Daković« u kontekstu dogradnje i servisiranja Bradleyja. Spominje se i mogućnost da ona bude i regionalni centar za servis vozila. Ali čija bi vozila osim hrvatskih mogla servisirati s obzirom da ni jedna zemlja članica EU-a i niti jedna u našem susjedstvu ne posjeduje ova vozila?

- Krajem prošle godine Europska komisija donijela je odluku kojom je odobren program restrukturiranja tvrtke »Duro Daković« iz Slavonskog Broda. Prije nekoliko dana u Vladi je bio i sastanak s predstavnicima tvrtke i tada je istaknuto da će naša Vlada kao i do sada činiti sve da pomogne opstanku te tvrtke i podupri aktivnosti za njezino restrukturiranje. Tvrtka »Duro Daković« ima potencijal za osposobljavanje za takvu vrstu poslova. S obzirom na to da još neke države iz okruženja pregovaraju o opremanju borbenim vozilima Bradley, postoji mogućnost da bi se održavanje vozila tih država moglo provoditi u tvrtki »Duro Daković«.

Partnerske države

Rekli ste da ovaj slučaj kao završio neće poremetiti odnose Hrvatske i Sjedinjenih Država. Međutim, nakon što nismo kupili njihove zrakoplove pa potom odbili njihovu donaciju za Bradleyje ne bi li to ipak ostavilo posljedice da odnose, barem kada je u pitanju suradnja u obrambenim pitanjima?

- Sjedinjene Američke Države i Republika Hrvatska partnerske su i prijateljske države. Strateško partnerstvo Republike Hrvatske sa Sjedinjenim Američkim Državama u području obrane nadilazi pojedinačne projekte vojno-tehničke suradnje i Ministarstvo obrane prepoznaje tu suradnju u njezinoj cjelini te joj na takav način i pristupa, uzimajući u obzir sve njezine dijelove. SAD je najvažniji strateški partner Hrvatske još od samog početka formiranja Oružanih snaga Republike Hrvatske i njezina razvoja u modernu vojsku pa sve do pružanja podrške na našem putu do punopravne članice NATO-a. Pouzdani partnerski odnos naših dviju zemalja u području obrambene suradnje gradi se desetima godina u raznim područjima ključnima za osnaživanje tog partnerstva u svim područjima – izobrazba, obuka, zajedničko sudjelovanje u međunarodnim misijama i operacijama, vojne vježbe, suradnja u okviru Programa državnog partnerstva te, između ostalog, i vojno-tehnička suradnja – zbog čega danas sa sigurnošću tu suradnju

LUKA STANZIĆ/PIXSELL

Isporuka 62 vozila Hrvatskoj vojsci bila bi sukcesivna, počevši od 2024. godine - Mario Banožić

ozila Bradley koje nudi SAD

da stigla 1. godine

Problem dnevnica ne postoji

Je li se počeo rješavati problem dnevnica pripadnika Počasne zaštitne bojne?

- Taj problem ne postoji, kao što sam već rekao, svi smo se dužni držati zakona i zahtjev za potporu Oružanih snaga Republike Hrvatske Ured predsjednika Republike Hrvatske treba dostavljati Kabinetu ministra obrane. Sukladno Zakonu o obrani donosi se odluka ministra obrane o pružanju potpore u provedbi traženih aktivnosti i takve odluke provode se putem zapovijedi načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga, što je jedino u skladu sa zakonom. Nakon toga, provode se aktivnosti koje se odnose na angažiranje pripadnika Hrvatske vojske koje uključuje i isplatu njihovih materijalnih prava i drugih troškova u provedbi tih aktivnosti. Svako postupanje protivno navedenoj proceduri nije u skladu sa zakonom i predstavlja nenamjensko trošenje financijskih sredstava dodijeljenih Ministarstvu obrane. Podsjećam, da je sukladno zakonu, ministar obrane jedina osoba koja je fiskalno odgovorna za zakonito i namjensko trošenje proračunskih sredstava dodijeljenih Ministarstvu obrane.

smatramo pouzdanom, otpornom i snažnom. Odluka o nabavi borbenih vozila pješništva Bradley donijet će se prvenstveno imajući na umu dobrobit i korist Hrvatske i njezinih Oružanih snaga te dostizanje sposobnosti izvršenja zadaća nacionalne obrane, pritom ne zanemarujući proračunska ograničenja, uz puno poštovanje suradnje sa svim strateškim partnerima. Stoga je još jednom naglašavam da je, neovisno o konačnoj odluci o nabavi vozila Bradley, status SAD-a kao našeg najvažnijeg strateškog partnera u području obrane i ključnog saveznika neupitan, što dokazuju brojni drugi projekti vojno-tehničke suradnje i kontinuirani dijalog kojemu je u cilju stalno jačanje i širenje te suradnje.

Parkirni hangar

Predsjednik Milanović tvrdi da nije pripremljen hangar u koje bi se smjestilo četiri Black Hawk helikoptera koji će ubrzo stići. Je li to istina?

- Predviđena lokacija za smještaj navedenih helikoptera je na letjelištu Lučko. Zbog izazova pandemije COVID-19 i potresa, što je prouzročilo i poteškoće u građevinskom sektoru izgradnja hangara nije pratila predviđenu dinamiku. Projektna dokumentacija za infrastrukturu je završena. Za izgradnju parkirnog hangara potpisana je odluka o odabiru i očekuje se u skoro vrijeme sklapanje ugovora. Za drugi, radionički hangar s pripadajućom infrastrukturom očekuju se ponude potencijalnih izvođača.

Naglašavam da će navedeni helikopteri imati adekvatan

“ Budući da još neke države iz okruženja pregovaraju o opremanju Bradleyjima, postoji mogućnost da bi se održavanje vozila tih država moglo provoditi u »Đuri Đakoviću«

“ Svatko je dužan držati se Ustava i zakona te i ovim putem pozivam predsjednika Republike na suradnju i provođenje zakona iz područja obrane

smještaj. Za početak prihvat helikoptera provest će se u Zrakoplovnoj bazi Pleso, gdje postoji potrebna infrastruktura za njihovu operativnu uporabu do izgradnje infrastrukture na letjelištu Lučko.

Zbog Bradleyja je u drugi plan pala tema tko zapovijeda vojskom u mirnodopskim uvjetima. Je li predsjednik Milanović i dalje nastavio s praksom da izravno od Glavnog stožera zaobilazeći MORH traži uporabu materijalnih sredstava?

- Tu je Zakon o obrani jasan koji je uredio podjelu, na uporabu i korištenje Oružanih snaga Republike Hrvatske. Glavni stožer Oružanih snaga dio je Ministarstva obrane i u okviru Ministarstva obrane obavlja poslove koji su mu propisani u nadležnost zakonom. Kao što sam i ranije više puta komunicirao, komunikacija i obavljanje poslova u području obrane trebaju se odvijati na relaciji Ured predsjednika Republike Hrvatske - Ministarstvo obrane, a ne da Ured predsjednika Republike Hrvatske direktno komunicira s Glavnim stožerom Oružanih snaga.

Koje poteze namjeravate povući, budući da je stajalište Vlade da predsjednik Republike grubo krši Zakon o obrani?

- Tu je Zakon o obrani jasan i jasno su propisane nadležnosti svih državnih tijela u području obrane. Svatko je dužan držati se Ustava i zakona te i ovim putem pozivam predsjednika Republike na suradnju i provođenje zakona iz područja obrane u interesu Hrvatske vojske.